

Dosarul nr. 3ra-436/22

2-18192545-01-3ra-15042022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud. V. Dodon)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: A. Bostan, V. Negru, O. Cojocaru)

DECIZIE

26 octombrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Ala Cobăneanu
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Aliona Miron

examinând recursul depus de avocatul Frumosu Nicolae, în interesele Galinei Tufekci,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Galina Tufekci împotriva Biroului Migrație și Azil al Ministerului Afacerilor Interne, persoană terță Serviciul de Informație și Securitate, cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil,

împotriva deciziei din 21 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul depus de avocatul Frumosu Nicolae, în interesele Galinei Tufekci și a fost menținută hotărârea din 17 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a t ă:

La 10 octombrie 2018, avocatul Vitalie Nagacevschi, în interesele reclamantei Galina Tufekci, a depus acțiune în procedura contenciosului administrativ împotriva Biroului Migrație și Azil al Ministerului Afacerilor Interne, persoană terță Serviciul de Informație și Securitate, cu privire la anularea actului administrativ.

În motivarea acțiunii a indicat că, la 06 aprilie 2018, Tufekci Mehmet Feridun s-a adresat cu o cerere de azil către Direcția azil și integrare a Biroului de Migrație și Azil, prin care a solicitat acordarea protecției sub formă de statut de refugiat. În motivarea solicitării, Tufekci Mehmet Feridun a invocat faptul că a venit în Republica Moldova în anul 1993 pentru studii, iar în 2005 a finalizat studiile doctorale. În anul 2006 s-a căsătorit cu o cetățeană a Republicii Moldova, iar din 2016 a activat în cadrul Liceului „Orizont”. În cererea depusă, Tufekci Mehmet Feridun a relatat că la 15 iulie 2016, în Turcia a fost regizată lovitura de stat, specificând că birocrății, militarii, profesorii, judecătorii, procurorii, clasa intelectuală a țării care nu au aceleași viziuni politice cu ale regimului Erdogan

sunt arestați și pentru a acoperi ceea ce s-a regizat, Erdogan s-a folosit de numele faimosului om de știință Fethullah Gullen. Tufekci Mehmet Feridun a narat că, în luna iunie 2016, la Liceul „Orizont” din Ceadâr-Lunga au venit colaboratori din partea lui Erdogan, relatând că dacă nu va colabora cu ei îl vor omorî. Persoanele din partea lui Erdogan i-au solicitat să înființeze o revistă pentru susținerea lui Erdogan, însă acesta nu a acceptat. Tot în acest context, solicitantul a invocat că în Turcia nu există un sistem judecătoresc echitabil și persoanele care sunt împotriva lui Erdogan sunt numiți teroriști, indiferent de funcția pe care o dețin.

Reclamanta a comunicat că, în dimineața zilei de 06 septembrie 2018, șapte cetățeni turci, printre care Tufekci Mehmet Feridun, au fost reținuți de la domiciliul acestora de către persoane neidentificate și escortați într-o direcție necunoscută. Pe parcursul aceleași zile au fost publicate comunicate și precizări ale Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova, în care a fost indicat că în ziua respectivă, s-a desfășurat o operațiune complexă de către Centrul Antiterorist al SIS, în urma căreia 7 cetățeni de origine turcă au fost expulzați de pe teritoriul Republicii Moldova. Din momentul reținerii lui Tufekci Mehmet Feridun rudele și reprezentanții acestuia din Republica Moldova nu au interacționat și nici nu cunosc soarta lui.

La data de 11 septembrie 2018, Tufekci Galina, soția lui Tufekci Mehmet Feridun, a ridicat din cutia poștală de la reședința acestora o scrisoare din partea Biroului Migrație și Azil al Ministerului Afacerilor Interne, iar în scrisoare se afla decizia Biroului Migrație și Azil nr. 68/18/DAI din 04 septembrie 2018 prin care, în temeiul art. 60 alin. (1) lit. c) din Legea privind azilul în Republica Moldova, s-a dispus respingerea cererii de azil a solicitantului Tufekci Mehmet Feridun.

A menționat că în motivarea deciziei, Biroul Migrație și Azil a stabilit următoarele: „Din analiza conceptului fundamental de temere bine întemeiată de persecuție, sub aspectul celor două elemente care îl compun, elementul subiectiv și cel obiectiv, rezultă existența unei temeri bine întemeiate de persecuție și această temere se referă la unul din cele cinci motive de persecuție prevăzute de Convenția din 1951 și anume opiniei politice. În acest sens, apreciază faptul că cererea domnului Tufekci Mehmet Feridun deși îndeplinește condițiile prevăzute de art. 17 alin. (1) din Legea privind azilul în Republica Moldova, ca urmare a faptului, că din partea Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova a parvenit avizul nr. 13/1473s din 24 august 2018 în care se indică faptul că Tufekci Mehmet Feridun prezintă pericol pentru securitatea Republicii Moldova, se impune în continuare examinarea clauzelor de excludere. Astfel, pe cale de consecință a răspunsului parvenit din partea Serviciului de Informații și Securitate, care asigură baza de decizie autorităților statului, conchide că situația lui Tufekci Mehmet Feridun se încadrează în articolul 18 alin. (2) lit. e) al Legii privind azilul în Republica Moldova și este exclus de la recunoașterea statutului de refugiat.”

Referitor la acțiunea depusă, reclamanta a explicat că, ținând cont de faptul că Biroul Migrație și Azil este o autoritate publică, iar decizia emisă de aceasta, în concret decizia nr. 68/18/DAI din 04 septembrie 2018 este un act administrativ, contestarea acesteia urmează a fi soluționată în ordinea contenciosului administrativ. În aceeași ordine de idei, art. 61 alin. (1) din Legea privind azilul stipulează că deciziile Direcției azil și integrare privind cererile de azil pot fi

atacate pe calea contenciosului administrativ fără respectarea vreunei proceduri prealabile.

A invocat că prin decizia Biroului migrație și azil al Ministerului Afacerilor Interne nr. 68/18/DAI din 04 septembrie 2018 s-a dispus respingerea cererii de azil a lui Tufekci Mehmet Feridun. Decizia în cauză are consecințe directe asupra dreptului de ședere în Republica Moldova al solicitantului de azil. Astfel prin aceasta i-a fost vătămat și dreptul soției acestuia la viața privată și de familie, drept garantat de art. 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și art. 28 din Constituția Republicii Moldova.

Reclamanta a relatat că locuiesc împreună cu Tufekci Mehmet Feridun, în Republica Moldova o perioadă îndelungată, fiind căsătoriți în anul 2006. După expulzarea soțului, a rămas cu doi copii minori XXX, XXX, ambii cetățeni ai Republicii Moldova. Copiii minori frecventează școlile din Republica Moldova și sunt complet adaptați la societatea locală. Membrii familiei Tufekci nu pot să-și viziteze tatăl în Turcia, din cauza pericolului de a fi supuși represiei politice.

Din respectivele considerente, reclamanta Tufekci Galina consideră că are calitatea de subiect de sesizare în contenciosul administrativ, din perspectiva încălcării dreptului acesteia la viața privată și de familie legiferat de legislația națională și jurisprudența CEDO.

A precizat că abordarea respectivă este conform Convenției Europene a Drepturilor Omului. Astfel, fosta Comisie a introdus în jurisprudența sa noțiunea de „victimă directă sau indirectă” (Comm. EDH, D 1420/62, 1477/62 și 1478/62, Anuarul voi. 6, p. 591, spec. p. 621). În respectiva jurisprudență menționează: „[Prin noțiunea de „victimă”]... sunt vizate nu numai victima sau victimele directe ale violării invocate, dar de asemenea orice victimă indirectă căreia respectiva violare ar putea cauza un prejudiciu sau care ar avea un interes personal valabil de a obține oprirea violării dreptului garantat de Convenție.”

Consideră că este o victimă indirectă a refuzului de a acorda statut de refugiat soțului său, având astfel, calitatea de subiect de sesizare în contenciosul administrativ din perspectivă încălcării dreptului la viața privată și de familie ca urmare a emiterii actului administrativ contestat.

Referitor la ilegalitatea actului contestat, reclamanta a invocat că decizia Biroului Migrație și Azil al Ministerului Afacerilor Interne nr. 68/18/DAI din 04 septembrie 2018, în partea ce ține de întrunirea clauzelor de includere la recunoașterea statutului de refugiat a lui Tufekci Mehmet Feridun, este motivată pe deplin. Astfel, pârâtul a constatat, cu certitudine, că solicitantul de azil îndeplinește toate condițiile pentru a putea beneficia de protecția internațională acordată de calitatea de refugiat. Respectiv invocarea de către pârât a excluderii de la recunoașterea statutului de refugiat, fapt ce a condus la respingerea cererii de azil, este una neargumentată, incompatibilă cu obligația imperativă de motivare a deciziei cu privire la azil prevăzută la art. 50 alin. (1) Legea privind azilul în Republica Moldova.

Unicul argument al pârâtului ce a condus la respingerea cererii de azil în temeiul art. 60 alin. (1) lit. e) Legea privind azilul în Republica Moldova se referă la avizul nr. 13/1473s din 24 august 2018 al Serviciului de Informații și Securitate, în care se indică faptul că Tufekci Mehmet Feridun prezintă pericol pentru securitatea Republicii Moldova, însă această circumstanță nu a fost motivată în

actul administrativ, făcându-se doar trimitere la existența unui asemenea aviz emis de Serviciul de Informații și Securitate.

A reiterat că obligativitatea motivării deciziei privind respingerea cererii de azil nu este una formală, ci presupune depunerea diligenței din partea autorității publice în vederea stabilirii și expunerii circumstanțelor de fapt concrete ce au condus la emiterea unei asemenea decizii.

Contrar celor invocate, consideră că autoritatea publică competentă a omis să motiveze în mod corespunzător excluderea lui Tufekci Mehmet Feridun de la recunoașterea statutului de refugiat, astfel, actul administrativ comportând un caracter ilegal și arbitrar.

Ulterior, avocatul Nicolae Frumosu, în interesele reclamantei Galina Tufekci, a depus cerere de concretizare a acțiunii prin care solicită anularea deciziei Biroului Migrație și Azil al Ministerului Afacerilor Interne nr. 68/18/DAI din 04 septembrie 2018 privind respingerea cererii de azil a lui Tufekci Mehmet Feridun și obligarea Biroului Migrație și Azil al Ministerului Afacerilor Interne de a emite decizie privind acordarea statutului de refugiat lui Tufekci Mehmet Feridun (f.d.26).

Prin hotărârea din 17 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea în ordinea contenciosului administrativ, depusă de Galina Tufekci împotriva Biroului Migrație și Azil al Ministerului Afacerilor Interne, persoană terță Serviciul de Informație și Securitate, cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil (f.d.133, 137-144, vol. I).

La 22 iulie 2020, avocatul Frumosu Nicolae, în interesele Galinei Tufekci, a depus apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea cererii de apel, casarea integrală a hotărârii din 17 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii (f.d.134). Apelul motivat a fost depus la 13 octombrie 2020 (f.d.153). Cererile de apel nemotivat și motivat au fost depuse în termenii prevăzuți de lege.

Prin decizia din 21 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de avocatul Frumosu Nicolae, în interesele Galinei Tufekci și a fost menținută hotărârea din 17 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

La 19 ianuarie 2022, avocatul Frumosu Nicolae, în interesele Galinei Tufekci, a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 21 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău. La 18 aprilie 2022 a fost prezentată motivarea recursului.

În motivarea recursului, a reiterat argumentele de fapt și de drept expuse la examinarea cauzei în instanța de fond și apel.

Recurenta a indicat că nu este de acord cu decizia din 21 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, considerând-o ilegală.

A invocat că instanța de apel a admis încălcări care au dus la soluționarea greșită a cauzei.

A precizat că instanța de fond, respingând cererea de chemare în judecată, nu a soluționat fondul cauzei, adică nu s-a expus asupra temeiniciei/legalității deciziei de refuz în acordarea statutului de refugiat lui Tufekci Mehmet Feridun, dar s-a referit doar la calitatea de subiect de sesizare în contenciosul administrativ a reclamantei Galina Tufekci. Cu alte cuvinte, judecătorul din primă instanță a respins acțiunea pe motiv că Galina Tufekci nu are, în pricina dată, calitatea de victimă, respectiv nu poate contesta actul administrativ de refuz în acordarea

statutului de refugiat lui Tufekci Mehmet Feridun. Alte aspecte, inclusiv legate de fondul cauzei, nu au fost abordate de către Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.

Cu referire la soluția instanței de apel, a relevat că, în decizia contestată, completul de judecată a conchis că apelanta/reclamanta poate pretinde la calitatea de victimă, fiind soția solicitantului de acordare a statutului de refugiat, întrucât capetele de cerere ridică o problemă de interes general, cu privire la respectul drepturilor omului și având în vedere că reclamanta poate avea calitatea de victimă indirectă, prin prisma jurisprudenței CEDO, aceasta poate avea și calitatea de reclamantă în prezenta cauză de contencios administrativ”. Astfel, instanța de apel a combătut constatările instanței de fond, susținând calitatea de victimă a recurente, implicit și calitatea de reclamantă în cauza dată, prin ce de fapt a „desființat” integral constatările din hotărârea din 17 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

Cu toate acestea, din dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău, pronunțat la 21 decembrie 2021, observă că instanța de apel a menținut hotărârea din 17 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, chiar dacă, în partea motivată, a combătut toate constatările actului judecătoresc de dispoziție contestat.

În asemenea circumstanțe, consideră că soluția procesuală adoptată de către Curtea de Apel Chișinău este greșită, or aceasta trebuia să caseze integral hotărârea instanței de fond și să emită o decizie nouă (art. 240 alin. (1) lit. c) Cod administrativ).

În caz contrar, consideră că se instituie situația, în care sunt două hotărâri judecătorești contradictorii și ambele în vigoare.

Un alt temei de declarare a recursului, incident în speța dată, se referă la aprecierea arbitrară a probelor de către instanța de apel.

Făcând trimitere la 18 alin. (2) lit. e) din Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova a subliniat că existența pericolului pentru ordinea publică sau securitatea statului, care este în măsură să conducă la respingerea cererii de azil pe acest temei, trebuie să fie una reală și probată de către autoritățile statului. Mai mult ca atât, argumentele și dovezile în acest sens, urmează, în mod obligatoriu, să fie examinate în cadrul unui proces de judecată contradictoriu.

Invocând și decizia Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 3 din 14.01.2019, a accentuat că decizia Biroului Migrație și Azil nr. 68/18/DAI din 04 septembrie 2018 de respingere a cererii de azil a lui Tufekci Mehmet Feridun poate trece testul legalității în justiție doar în cazul prezentării probelor cu privire la desfășurarea activităților de către soțul reclamantei care pun în pericol ordinea publică și securitatea națională, aceasta fiind unica modalitate de înlăturare a dubiului arbitrariului la emiterea actului administrativ contestat.

Recurenta a explicat că, încă în cadrul examinării pricinii în instanța de fond, a solicitat prezentarea de către Serviciul de Informații și Securitate a avizului nr. 13/1473s din 24 august 2018, aviz care a stat la baza refuzului în acordarea statului de refugiat lui Tufekci Mehmet Feridun și probelor care au stat la baza emiterii acestui aviz.

Cu referire la conținutul avizului și a celorlalte probe/înscrisuri prezentate de către Serviciul de Informații și Securitate, susține că acestea nu conțin nici o dovadă a existenței pericolului, din partea lui Tufekci Mehmet Feridun, pentru ordinea publică sau pentru securitatea Republicii Moldova.

Mai mult ca atât, în cadrul examinării pricinii în prima instanță, partea reclamantă a administrat probe care dovedesc lipsa pericolului din partea soțului reclamantei pentru ordinea publică și securitatea statului. Astfel, la momentul în care cererea lui Tufekci Mehmet Feridun, privind acordarea statutului de refugiat, era examinată de Biroul Migrație și Azil, avocații acestuia au interpellat Procuratura Anticorupție și Procuratura pentru Combaterea Crimelor Organizate și Cauze Speciale (interpelări anexate la dosar) în vedere prezentării informației dacă în privința lui Tufekci Mehmet Feridun a fost sau nu pornită vreo cauză penală. În consecință, autoritățile interpellate au confirmat lipsa statutului de bănuț sau învinuit a lui Tufekci Mehmet Feridun în vreo cauză penală.

Consideră important de subliniat că admiterea faptului că Tufekci Mehmet Feridun prezintă pericol pentru ordinea publică și securitatea națională, este o constatare definitivă în litigiul dat, care conduce la încălcarea dreptului la un proces echitabil.

O altă circumstanță invocată de recurentă ține de aplicarea eronată a regulilor cu privire la repartizarea sarcinii de probație între părțile litigiului de contencios administrativ. Mai exact, Curtea de Apel Chișinău, argumentând soluția de respingere a apelului, a constatat că apelanta nu a adus careva probe în susținerea circumstanțelor speței, ceea ce este contrar normelor de drept care reglementează sarcina probației în contencios administrativ. Or, raportându-se la atribuțiile Serviciului de Informații și Securitate, precum și la faptul că anume avizul prezentat de către această instituție a condus la emiterea actului administrativ individual defavorabil, autoritate publică respectivă urma să probeze dacă Tufekci Mehmet Feridun prezintă pericol pentru ordinea publică și securitatea națională și nu partea apelantă.

În susținerea recursului, se invocă și carențe privind administrarea probelor în instanța de apel, indicând că, la solicitarea părții apelante ca probele prezentate de către Serviciul de Informații și Securitate să fie cercetate în cadrul ședinței de judecată, Colegiul a comunicat că toate aceste probe au fost cercetate de către judecători în camera de consiliu, ceea ce contravine art. 222 și 224 din Codul de procedură civilă.

Consideră că această încălcare este una esențială, or parte apelantă nu deținea probele respective, iar ultima și singura vizualizare a acestor probe (fără a avea posibilitatea de a face notițe sau copii) a avut loc cu mult timp în urmă, respectiv s-a aflat în imposibilitate de a-și susține contestația într-un mod efectiv.

Făcând trimitere, inclusiv la pretinsa încălcare a art. 8 din Convenția Europeană a Drepturile Omului, a solicitat admiterea recursului, casarea integrală a deciziei din 21 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și emiterea unei noi decizii, prin care să se dispună: anularea deciziei Biroului Migrație și Azil nr. 68/18/DAI din 04 septembrie 2018 privind respingerea cererii de azil a lui Tufekci Mehmet Feridun; obligarea Biroului Migrație și Azil să emită o decizie privind acordarea statutului de refugiat lui Tufekci Mehmet Feridun.

La 17 iunie 2022, prin intermediul poștei electronice, a fost recepționată o cerere de completare a recursului prin care s-a solicitat examinarea și soluționarea recursului în ședință de judecată, cu participarea părților, admiterea recursului, casarea integrală a deciziei din 21 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și emiterea unei noi decizii, prin care să se dispună: anularea deciziei Biroului

Migrație și Azil nr. 68/18/DAI din 04 septembrie 2018 privind respingerea cererii de azil a lui Tufekci Mehmet Feridun; obligarea Biroului Migrație și Azil să emită o decizie privind acordarea statutului de refugiat lui Tufekci Mehmet Feridun.

Suplimentar, s-a comunicat că, la 09 iunie 2022, pe site-ul oficial al Biroului Migrație și Azil, a fost publicat un comunicat de presă referitor la deciziile autorității respective privind declararea ca fiind persoane indezirabile a profesorilor de origine turcă de la Liceul „Orizont”, dintre care făcea parte și Tufekci Mehmet Feridun. Potrivit comunicatului, Biroul Migrație și Azil al Ministerului Afacerilor Interne a revizuit actele administrative emise în privința cetățenilor turci, profesori în cadrul Liceului „Orizont”, ca urmare a Hotărârii CtEDO Ozdil și alții c. Republicii Moldova nr. 42305/18 din 11 iunie 2019. Astfel, în urma reexaminării actelor, coroborând circumstanțele de fapt și de drept, deciziile de declarare a străinilor ca persoane indezirabile, emise în privința cetățenilor Republicii Turce, au fost anulate. Respectiv, străinii menționați, au dreptul de a intra și de a se afla pe teritoriul Republicii Moldova, în conformitate cu prevederile Legii 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova. Hotărârea de a revoca deciziile de declarare a străinilor ca persoane indezirabile, este bazată pe executarea Hotărârii CtEDO Ozdil și alții c. Republicii Moldova nr. 42305/18 din 11 iunie 2019, Deciziilor nr. 1398 din martie 2021 și nr. 1419 din decembrie 2021 ale Comitetului Miniștrilor Consiliului European, Hotărârii Curții Constituționale nr.27 din 13 noiembrie 2020, Raportului special al Ombudsmanului privind rezultatele investigării din oficiu a cazului de îndepărtare a unui grup de cetățeni turci de pe teritoriul Republicii Moldova la 06 septembrie 2018, publicat în aprilie 2020, precum și constatările organelor abilitate în revizuirea gradului de pericol social.”

Menționează că nu a primit din partea Biroului Migrație și Azil nici o altă confirmare a informațiilor indicate în comunicat.

Cu referire la aceste circumstanțe a invocat că Biroul Migrație și Azil a anulat inclusiv și decizia nr. 586 din 05 septembrie 2018 cu privire la declararea lui Tufekci Mehmet Feridun persoană indezirabilă pe teritoriul Republicii Moldova. Acest fapt presupune că autoritatea competentă a stabilit că Tufekci Mehmet Feridun nu prezintă/prezenta pericol pentru ordinea publică și securitatea națională. Prin urmare, decade și motivul pentru care lui Tufekci Mehmet Feridun i-a fost respinsă solicitarea de acordare a statutului de refugiat.

În consecință, consideră că decizia Biroului Migrație și Azil nr. 68/18/DAI din 04 septembrie 2018 este ilegală, iar Tufekci Mehmet Feridun îndeplinește toate condițiile pentru acordarea statutului de refugiat.

În conformitate cu art.244 alin.(1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Conform art. 245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 21 decembrie 2021, în ședință publică.

Dispozitivul deciziei a fost expediat părților prin intermediul poștei electronice la 23 decembrie 2021 (f.d.33, vol. II).

La 19 ianuarie 2022, avocatul Frumosu Nicolae, în interesele Galinei Tufekci, a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 21 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 34, vol.II).

Decizia motivată din 21 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost recepționată de reprezentantul recurenteii la 04 martie 2022 (f.d.38, vol.II).

Ulterior, la 18 aprilie 2022, avocatul Frumosu Nicolae, în interesele Galinei Tufekci, a prezentat motivarea recursului împotriva deciziei din 21 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău (f.d.43-50, vol. II).

Se reține că potrivit pct. 5 din Dispoziția nr. 5 din 2 martie 2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, prin derogare de la Capitolul VI al Legii Nr. 212 din 24-06-2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, pe perioada stării de urgență s-au stabilit următoarele măsuri specifice în domeniul justiției: 5.2 Acțiunile în contenciosul administrativ, 5.2.2 Termenele de exercitare a căilor de atac în procedurile de contencios administrativ care se suspendă de drept, aflate în curs la data intrării în vigoare a prezentei dispoziții, se întrerup, urmând a curge noi termene, de aceeași durată, de la data încetării stării de urgență. în cauzele care se suspendă de drept, în care au fost exercitate căi de atac până la data emiterii prezentei dispoziții, dosarele se înaintează instanței competente după încetarea stării de urgență.

Prin dispoziția nr. 13 din 31 martie 2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, au fost excluse măsurile specifice în domeniul justiției și s-a abrogat punctul 5 din Dispoziția nr. 5 din 02.03.2022, cu modificările ulterioare, a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, începând cu data de 04.04.2022.

Iar potrivit pct. 2.1 al Dispoziției nominalizate, termenele de exercitare a căilor de atac în cauzele civile, penale și de contencios administrativ care au fost întrerupte potrivit prevederilor punctului 5 din Dispoziția nr. 5 din 2 martie 2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, se substituie cu termene noi, de aceeași durată, care încep a curge de la data prevăzută la pct. 2.

Astfel, deși termenul de declarare a recursului urma să curgă din 05 martie 2022, ziua imediat următoare datei recepționării deciziei contestate și urma să expire la 03 aprilie 2022, instanța de recurs relevă că termenul de exercitare a căilor de atac a fost întrerupt în perioada 02 martie 2022 – 03 aprilie 2022.

Având în vedere circumstanțele sus-menționate, ultima zi de depunere a recursului motivat pentru recurent ar fi fost data de 03 mai 2022, ținând cont atât de data notificării deciziei motivate a instanței de apel, cât și perioada de întrerupere a termenelor de contestare.

În condițiile enunțate, recursul a fost depus în termenul legal prevăzut la art.245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ.

La 18 aprilie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului și terței persoane copia recursului depus de avocatul Frumosu Nicolae, în interesele Galinei Tufekci, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței.

Până la momentul examinării admisibilității cererii de recurs, nici o referință de către participanți nu a fost depusă.

Prin încheierea din 22 iunie 2022 a Curții Supreme de Justiție, recursul depus de avocatul Frumosu Nicolae, în interesele Galinei Tufekci, a fost numit pentru examinare în complet de 5 judecători.

Conform articolului 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată.

În speță, completul specializat nu a considerat oportun de a cita participanții la proces și reprezentanții acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate în recurs, deoarece criticele recurentului au fost expuse cu suficientă claritate.

Verificând argumentele invocate în recurs pe baza materialelor din dosar, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a ajuns la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia din 21 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei la rejudecare în instanța de apel, din următoarele considerente.

Articolul 248 din Codul administrativ stipulează la alin. (1) lit. d) că, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă decizie prin care casează integral decizia instanței de apel și restituie cauza instanței de apel dacă, în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, nu poate adopta o soluție finală în acest caz.

În interpretarea art. 244 alin. (2) coroborat cu art. 231 alin. (2) din Codul administrativ, pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva. Pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

La rândul său, în corespundere cu art. 22 și art. 219 alin. (1) din Codul administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal administrate, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

În conformitate cu prevederile art. 194 din Codul administrativ, în procedura în prima instanță, în procedura de apel și în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătorești se soluționează din oficiu probleme de fapt și de drept. În procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

Recapitulând esența litigiului în scopul verificării aplicării corecte a dreptului material și procedural, instanța de recurs reține starea de fapt constatată de instanțe și confirmată de părți.

Astfel, probatoriul acumulat în materialele dosarului demonstrează că, la 06 aprilie 2018, Tufekci Mehmet Feridun s-a adresat cu o cerere de azil către Direcția azil și integrare a Biroului de Migrație și Azil, prin care a solicitat acordarea protecției sub formă de statut de refugiat.

Prin decizia Biroului Migrație și Azil nr. 68/18/DAI din 04 septembrie 2018, în temeiul art. 60 alin. (1) lit. c) din Legea privind azilul în Republica Moldova, s-a dispus respingerea cererii de azil a solicitantului Tufekci Mehmet Feridun.

În motivarea deciziei, Biroul Migrație și Azil a stabilit următoarele: „Din analiza conceptului fundamental de temere bine întemeiată de persecuție, sub

aspectul celor două elemente care îl compun, elementul subiectiv și cel obiectiv, rezultă existența unei temeri bine întemeiate de persecuție și această temere se referă la unul din cele cinci motive de persecuție prevăzute de Convenția din 1951 și anume opiniei politice. În acest sens, apreciază faptul că cererea domnului Tufekci Mehmet Feridun deși îndeplinește condițiile prevăzute de art. 17 alin. (1) din Legea privind azilul în Republica Moldova, ca urmare a faptului, că din partea Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova, a parvenit avizul nr. 13/1473s din 24 august 2018 în care se indică faptul că Tufekci Mehmet Feridun prezintă pericol pentru securitatea Republicii Moldova, se impune în continuare examinarea clauzelor de excludere. Astfel, pe cale de consecință a răspunsului parvenit din partea Serviciului de Informații și Securitate, care asigură baza de decizie autorităților statului, conchide că situația lui Tufekci Mehmet Feridun se încadrează în articolul 18 alin. (2) lit. e) al Legii privind azilul în Republica Moldova și este exclus de la recunoașterea statutului de refugiat.”.

La 06 septembrie 2018, șapte cetățeni turci, printre care Tufekci Mehmet Feridun, au fost expulzați de pe teritoriul Republicii Moldova.

La data de 11 septembrie 2018, Tufekci Galina, soția lui Tufekci Mehmet Feridun, a ridicat din cutia poștală de la reședința acestora o scrisoare din partea Biroului Migrație și Azil al Ministerului Afacerilor Interne. În plic se afla decizia Biroului Migrație și Azil nr. 68/18/DAI din 04 septembrie 2018.

La 10 octombrie 2018, avocatul Vitalie Nagacevschi, în interesele reclamantei Galinei Tufekci, a depus acțiune în procedura contenciosului administrativ împotriva Biroului Migrație și Azil al Ministerului Afacerilor Interne, persoană terță Serviciul de Informație și Securitate prin care a solicitat anularea deciziei Biroului Migrație și Azil al Ministerului Afacerilor Interne nr. 68/18/DAI din 04 septembrie 2018 privind respingerea cererii de azil a lui Tufekci Mehmet Feridun și obligarea Biroului Migrație și Azil al Ministerului Afacerilor Interne de a emite decizie privind acordarea statutului de refugiat lui Tufekci Mehmet Feridun.

Prin hotărârea din 17 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea în ordinea contenciosului administrativ, depusă de Galina Tufekci împotriva Biroului Migrație și Azil al Ministerului Afacerilor Interne, persoană terță Serviciul de Informație și Securitate, cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil (f.d.133, 137-144, vol. I).

Pentru a hotărî astfel, instanța de fond a reținut că cererea de chemare în judecată a fost înaintată de Galina Tufekci împotriva Biroului Migrație și Azil al Ministerului Afacerilor Interne cu privire la anularea deciziei nr. 68/18/DAI din 04 septembrie 2018 privind respingerea cererii de azil a lui Tufekci Mehmed Feridun. Respectiv, cererea de chemare în judecată înaintată de Galina Tufekci nu are drept scop apărarea dreptului pretins încălcat, ci constituie o cerere în interesul persoanei vizate direct și anume în interesul soțului Tufekci Mehmet Feridun.

Instanța a constatat că, prin prisma prevederilor art. 60 alin. (5) Legea privind azilul în Republica Moldova, cererea de chemare în judecată nu a fost depusă de persoana a cărei drept este presupus a fi încălcat – Tufekci Mehmet Feridun, iar reclamanta Galina Tufekci nu are calitatea de subiect de sesizare în contenciosul administrativ din perspectiva încălcării dreptului dumneai la viața privată și de familie ca urmare a emiterii actului administrativ.

Astfel, instanța de judecată a concluzionat că prin decizia nr. 67/18/DAI din 04 septembrie 2018 emisă de Biroul Migrație și Azil al Ministerului Afacerilor Interne reclamantei nu i-a fost încălcat nici un drept în temeiul prevederilor art. 1 alin. (2), art. 5 Legea contenciosului administrativ, deoarece decizia nominalizată are caracter individual vizându-l doar pe Tufekci Mehmet Feridun.

Prin decizia din 21 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de avocatul Frumosu Nicolae, în interesele Galinei Tufekci și a fost menținută hotărârea din 17 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

În consolidarea soluției, cu trimitere la prevederile legale ale art. art. 1, 5, 14, 16 din Codul administrativ și art.61 alin.(1) al Legii nr.270 din 18.12.2008 privind azilul în Republica Moldova, instanța de apel a stabilit că reclamanta/apelanta poate pretinde la calitatea de „victimă”, fiind soția solicitantului de acordare a statutului de refugiat, întrucât capetele de cerere ridică o problemă de interes general, cu privire la „respectul drepturilor omului” (art. 37 § 1 in fine din Convenție), iar reclamanta, în calitate de soție a solicitantului, are un interes legitim în examinarea cererii și acordarea statutului de refugiat soțului său, ca urmare a unui efect direct asupra propriilor drepturi ale reclamantei și anume dreptului la viața privată și de familie.

Mai mult decât atât, a specificat că, în cauza Ozdil și alții versus Republica Moldova - 42305/18, hotărârea din 11.06.2019, în care unul din reclamanți este soțul apelantei Tufekci Galina - Tufekci Mehmet, Curtea a constatat cu unanimitate de voturi încălcarea articolului 8 CEDO, din considerentul că, reclamanții locuiau de mult timp în Republica Moldova, aveau locuri de muncă și își întemeiaseră familii, cu cetățeni moldoveni. Îndepărtarea lor de pe teritoriul Republicii Moldova a pus capăt integrării lor în societatea din Republica Moldova și le-a afectat radical viața personală și de familie.

Respectiv, având în vedere faptul că, reclamanta poate avea calitatea de victimă indirectă, prin prisma jurisprudenței CEDO, instanța a statuat că aceasta poate avea și calitatea de reclamantă în prezenta cauză de contencios administrativ, în vederea anulării actului administrativ defavorabil emis în privința soțului acesteia.

Cu referire la legalitatea deciziei Biroului Migrație și Azil al Ministerului Afacerilor Interne nr. 68/18/DAI din 04 septembrie 2018, completul de contencios administrativ din cadrul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, a stabilit, prin prisma art. 26 al Legii contenciosului administrativ nr.793 din 10.02.2000, că la examinarea cererii în anulare, legalitatea unui act administrativ, urmează a fi examinată în lumina triplului test al legalității, care verifică dacă actul contestat a fost emis cu respectarea competenței, a procedurii prevăzute de lege și dacă este legal în fond.

Astfel, în conformitate cu prevederile art. art.3, 17, 41-43 al Legii nr.270 din 18.12.2008 privind azilul în Republica Moldova, completul judiciar a conchis că, Direcția Azil și Integrare a Biroului Migrație și Azil al MAI, în temeiul obligației stabilite de lege avea în sarcina sa de a verifica obiectiv și imparțial toate sursele de informații care conțin informații relevante cererii de azil în examinare, de a cerceta toate circumstanțele și de a ține cont de toate împrejurările care redau cât mai obiectiv situația reală a solicitantului și necesitatea acordării protecției de către statul Republica Moldova.

Prin analiza prevederilor art. 51 alin.(1) și art.55 alin.(1), (3) - (9), (16), (17) al Legii nr.270 din 18.12.2008 privind azilul în Republica Moldova, instanța de apel a reținut că decizia contestată a fost emisă cu respectarea procedurii prevăzută de lege. Or, în acțiune, reclamanta/apelantă nici nu a invocat careva încălcări de procedură la emiterea deciziei contestate.

Cu privire la legalitatea în fond a deciziei contestate, completul judiciar a mai notat că intimatul a consultat informația din țara de origine. În urma analizei situației din țara de origine, Biroul de Migrațiune și Azil a apreciat că cererea domnului Tufekci Mehmet Feridun îndeplinește condițiile prevăzute de art. 17 alin. (1) Legea privind azilul în Republica Moldova, însă ca urmare a faptului că din partea Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova (SIS) a parvenit avizul nr. 13/1473s din 24 august 2018, în care a fost indicat că Tufekci Mehmet Feridun prezintă pericol pentru securitatea Republicii Moldova, s-a impus în continuare examinarea clauzelor de excludere.

Reieșind din conținutul motivării deciziei de respingere a cererii de azil înaintată de Tufekci Mehmet Feridun, instanța de apel a constatat că intimatul și-a exercitat dreptul discreționar în conformitate cu prevederile legale.

Concluzia dată, instanța a argumentat-o prin faptul că, în temeiul art. 1 alin.(1), 3, art.4 alin.(1), (3) și (4) și 7 din Legea nr.753 din 23.12.99 privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova.

La caz, a menționat că avizul nr. 13/1473s din 24 august 2018 emis de Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova, constituie informație atribuită la secret de stat în temeiul Legii nr. 245 din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat, iar ca urmare aceste date nu puteau fi incluse în Decizia contestată, or în caz contrar ar fi dus la încălcarea prevederilor Legii menționate și cu survenirea răspunderii penale, civile, administrative sau disciplinară conform legislației.

Totodată, potrivit constatării Curții Constituționale din Hotărârea nr.38 din 14.12.2017, Completul de judecată a indicat că, în cadrul ședinței instanței de apel, a fost examinat avizul nr. 13/1473s din 24 august 2018 emis de Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova, prin care a fost indicat că Tufekci Mehmet Feridun prezintă pericol pentru securitatea Republicii Moldova.

Analizând acest aviz, instanța de apel a relevat că Serviciul de Informații și Securitate, în conformitate cu atribuțiile stabilite de lege, a desfășurat un spectru de activități, iar ca urmare corect a constatat că Tufekci Mehmet a desfășurat și existau indicii temeinice că intenționează să desfășoare și în continuare activități de natură să pună în pericol securitatea națională a Republicii Moldova.

În contextul celor supra-elucidate, Completul judiciar a conchis că, Direcția Azil și Integrare a Biroului Migrație și Azil al MAI, în mod întemeiat și justificat din punct de vedere factic și juridic, a decis respingerea cererii de azil a solicitantului Tufekci Mehmet Feridun în circumstanțele ce erau la acea etapă. Or, în cadrul judecării cauzei, nu au fost constatate careva temeuri care ar demonstra ilegalitatea deciziei contestate, aceasta fiind emisă în conformitate cu legea.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că hotărârea primei instanțe este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de către apelant au fost apreciate ca neîntemeiate, Completul de contencios administrativ din cadrul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel

Chișinău a ajuns la concluzia de a respinge apelul și de a menține hotărârea primei instanțe.

Efectuând controlul judiciar al deciziei din 21 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău prin prisma criticilor aduse în recurs raportate la materialele dosarului, instanța de recurs constată că decizia instanței de apel a fost adoptată cu încălcarea normelor de drept procedural, respectiv nu poate fi menținută.

Conform art.195 din Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

Potrivit art. 240 alin. (1) din Codul administrativ, examinând cererea de apel, instanța de apel adoptă una dintre următoarele decizii: a) respinge apelul; b) casează parțial hotărârea primei instanțe și emite o altă decizie în partea casată; c) casează integral hotărârea primei instanței și emite o nouă decizie.

Totodată, reieșind din prevederile art. 219 din Codul administrativ coroborat cu art. 373 din Codul de procedură civilă, la examinarea apelului instanța de apel va verifica, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. Va verifica circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, va aprecia probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Prin prisma art. 386 alin. (1) din Codul de procedură civilă, hotărârea primei instanțe se casează sau se modifică de instanța de apel dacă: a) circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei nu au fost constatate și elucidate pe deplin; b) circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, pe care prima instanță le consideră constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice și suficiente; c) concluziile primei instanțe, expuse în hotărâre, sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei; d) normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat.

Analizând dispozitivul deciziei din 21 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, instanța de recurs relevă că instanța ierarhic inferioară a optat pentru menținerea hotărârii din 17 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, prin care s-a respins acțiunea reclamantei, apreciind-o ca fiind legală și întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor și intereselor legale a participanților la proces, fiind evaluate just circumstanțele de fapt și de drept relevante speței.

Totuși, din motivarea hotărârii din 17 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, se denotă cu certitudine că unicul temei de fapt și de drept, care a stat la baza emiterii soluției de respingere a acțiunii, reținut de către prima instanță a fost lipsa calității de victimă a reclamantei în prezenta cauză.

Instanța de fond a conchis că cererea de chemare în judecată înaintată de Galina Tufekci împotriva Biroului Migrație și Azil al Ministerului Afacerilor Interne cu privire la anularea deciziei nr. 68/18/DAI din 04 septembrie 2018, nu a fost depusă de persoana a cărei drept este presupus a fi încălcat – Tufekci Mehmet Feridun, iar reclamanta Galina Tufekci nu are calitatea de subiect de sesizare în

contenciosul administrativ, or reclamantei nu i-a fost încălcat nici un drept în temeiul prevederilor art. 1 alin. (2), art. 5 din Legea contenciosului administrativ.

La caz, se reiterează că potrivit art. 241 alin. (1)-(2), (5),(6) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească adoptă hotărârea în numele legii. Hotărârea judecătorească constă din partea introductivă și partea dispozitivă. În cazurile prevăzute la art. 236 alin. (5), hotărârea judecătorească constă din partea introductivă, partea descriptivă, motivare și dispozitiv. Fiecare parte a hotărârii se evidențiază separat în textul acesteia. În motivare se indică: circumstanțele cauzei, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța. Dispozitivul cuprinde concluzia instanței judecătorești privind admiterea sau respingerea integrală sau parțială a acțiunii, repartizarea cheltuielilor de judecată, calea și termenul de atac al hotărârii.

Examinând materialele cauzei, Colegiul lărgit constată că decizia instanței de apel din 21 decembrie 2021 este contradictorie, anume fiind contradictoriu dispozitivul deciziei cu partea motivată, creând o confuzie inexplicabilă părților la proces.

Colegiul lărgit relevă că instanța de apel, deși în dispozitivul emis menține hotărârea din 17 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, în motivarea soluției desființează toate argumentele care au stat la baza adoptării acestei hotărâri de către instanța de fond.

Astfel, instanța de apel a concluzionat cert că reclamanta/apelanta poate pretinde la calitatea de „victimă”, fiind soția solicitantului de acordare a statutului de refugiat, întrucât capetele de cerere ridică o problemă de interes general, cu privire la „respectul drepturilor omului” (art. 37 § 1 in fine din Convenție), iar reclamanta, în calitate de soție a solicitantului, are un interes legitim în examinarea cererii și acordarea statutului de refugiat soțului său, ca urmare a unui efect direct asupra propriilor drepturi ale reclamantei și anume dreptului la viața privată și de familie.

Respectiv, având în vedere faptul că, reclamanta poate avea calitatea de victimă indirectă, prin prisma jurisprudenței CEDO, instanța a statuat că aceasta poate avea și calitatea de reclamantă în prezenta cauză de contencios administrativ, în vederea anulării actului administrativ defavorabil emis în privința soțului acesteia.

Totodată, instanța de apel, confirmând calitatea de victimă a reclamantei prin prisma dreptului administrativ, a examinat legalitatea deciziei Biroului Migrație și Azil al Ministerului Afacerilor Interne nr. 68/18/DAI din 04 septembrie 2018, în fond.

În acest sens, instanța de recurs reține că, potrivit părții motivate a hotărârii primei instanțe, legalitatea deciziei Biroului Migrație și Azil al Ministerului Afacerilor Interne nr. 68/18/DAI din 04 septembrie 2018, nu a făcut obiectul soluției emise la 17 iulie 2020 de către Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.

Acestea fiind constatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că dispozitivul deciziei recurrate contravine concluziilor instanței de apel din partea motivantă a acesteia.

Astfel, potrivit părții motivante, Curtea de Apel Chișinău ajunge la concluzia că instanța de fond greșit a apreciat faptul că reclamanta nu ar avea calitatea de

subiect de sesizare în contenciosul administrativ, constatând că Galina Tufekci poate pretinde la calitatea de „victimă”, întrucât capetele de cerere ridică o problemă de interes general, cu privire la „respectul drepturilor omului”, însă contrar acestor constatări, potrivit dispozitivului deciziei, menține hotărârea din 17 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

În consecință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție denotă că instanța de apel a adoptat o soluție contradictorie, creând o confuzie justițiabililor în privința acesteia, atât reieșind din conținutul contradictoriu al deciziei, cât și reieșind din conținutul soluției pronunțată în ședința de judecată.

Instanța de recurs remarcă că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre motivată. Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare. Conform unei jurisprudențe constante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și, argumentelor invocate de către părți întru admiterea sau respingerea acestora (cauza Garcia Ruiz vs. Spania, hotărârea din 21 ianuarie 1999). Se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce, în speță, lipsește. Or, principiul procesului echitabil reclamă că hotărârea să fie motivată, justițiabilul având posibilitatea să cunoască motivele care l-au făcut pe judecător să adopte una sau altă soluție și să le conteste dacă sistemul prevedea o cale de atac împotriva acestei hotărâri, lipsa motivării unei decizii judiciare, pune în pericol dreptul la un proces echitabil (cauza Kaufman vs. Belgia, 1986).

Ca urmare, instanța de recurs este în imposibilitate de a da o apreciere corectă și justă cazului supus judecării, fiind în imposibilitate de a verifica corectitudinea aplicării de către instanța de apel a cadrului legal sau a corectă erorile acesteia, în condițiile în care instanța de apel a emis o decizie ambiguă, oferind în ea explicații și concluzii neclare.

La acest capitol, instanța de recurs mai evidențiază că neclaritatea și confuzul în acest sens, rezultă inclusiv și din următoarele circumstanțe.

Potrivit art. 43 alin. (2) din Codul administrativ, examinarea judiciară a cauzelor de contencios administrativ se desfășoară în baza principiului contradictorialității și al egalității în drepturi procedurale a participanților la proces.

Articolul 239 alin. (1) din Codul administrative prevede că examinarea și soluționarea cererii de apel are loc în ședință publică, iar în cazuri de excepție stabilite de lege – în ședință închisă. Dacă participanții la proces convin de comun acord, examinarea și soluționarea cererii de apel are loc în procedură scrisă.

Astfel, pentru respectarea drepturilor procedurale ale participanților la proces, probele materiale se cercetează de instanța judecătorească și se prezintă spre examinare participanților la proces și reprezentanților lor, după caz.

Reieșind din art. 222 alin. (3) din Codul administrativ, dacă un participant la proces invocă caracterul secret al documentelor, al dosarelor administrative sau al informațiilor ori dacă instanța de judecată este de această părere, atunci, prin încheiere judecătorească susceptibilă de recurs, se decide în ce măsură participanților la proces li se va acorda accesul la dosar.

Din conținutul deciziei din 21 decembrie 2021 rezultă că, în cadrul ședinței instanței de apel a fost examinat avizul nr. 13/1473s din 24 august 2018 emis de Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova, prin care a fost indicat că Tufekci Mehmet Feridun prezintă pericol pentru securitatea Republicii Moldova. Însă, procesul-verbal al ședinței nu confirmă acest fapt.

Instanța de apel, în argumentarea soluției adoptate a administrat doar o singură probă, și anume avizul nr. 13/1473s din 24 august 2018, iar celorlalte înscrisuri/probe prezentate de participanți nu le-a oferit o apreciere, deși în esență a fost prima instanță care a examinat decizia nr. 68/18/DAI din 04 septembrie 2018, prin prisma circumstanțelor de fapt și de drept ce ar proba legalitatea acesteia în fond.

Totodată, potrivit recursului depus de avocatul Frumosu Nicolae, în interesele Galinei Tufekci, la solicitarea părții interesate ca probele prezentate de către Serviciul de Informații și Securitate să fie cercetate în cadrul ședinței de judecată, i s-a comunicat că toate aceste probe au fost cercetate de către judecători în camera de consiliu, fără a le oferi părților posibilitatea de a se expune pe marginea acestora.

În acest sens, instanța de recurs reține că instanța de apel nu a argumentat în careva mod limitarea accesului la această probă a participanților la proces, or în prima instanță acest drept nu le-a fost restrâns, iar părțile au avut acces la secretul de stat.

Prin urmare, se constată că instanța de apel a încălcat regulile de administrare a probelor, omițând să cerceteze probele importante în ședința de judecată, cu participarea părților, fiind limitat dreptul acestora la un proces echitabil prin prisma principiului contradictorialității.

La caz, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în hotărârea din 11 iunie 2019 (cererea nr. 42305/18) emisă în cauza Ozdil și alții vs Republica Moldova în pct. 65 al hotărârii a notat că în contextul specific al măsurilor care afectează securitatea națională, cerința previzibilității nu poate fi aceeași ca în multe alte domenii (a se vedea *Leander v. Suedia*, 26 martie 1987, § 51, Seria A nr. 116).

Totodată, în pct. 68 al hotărârii din 11 iunie 2019 nu se neagă că în materie de azil oricum sunt necesare procedurile contradictorii.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că corectarea erorii instanței de apel la judecarea cauzei în ordine de recurs nu este posibilă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către avocatul Frumosu Nicolae, în interesele Galinei Tufekci, de a casa integral din 21 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și de a restitui cauza pentru rejudecare la Curtea de Apel Chișinău.

La judecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, creând condiții obiective și reale participanților la proces și judecând cauza, să

emită o hotărâre întemeiată și legală, reieșind din toate circumstanțele reale și esențiale ale cauzei. De asemenea, instanța urmează să indice cu suficientă claritate motivele pentru care acceptă sau respinge probele prezentate de către participanții la proces, dându-le o apreciere corespunzătoare, precum și să se expună asupra tuturor argumentelor și cerințelor formulate de către toți participanții la proces.

Conform art. 247, art. 248, alin. (1), lit. d) și alin. (2) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul depus de avocatul Frumosu Nicolae, în interesele Galinei Tufekci.

Se casează decizia din 21 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, emisă în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Galina Tufekci împotriva Biroului Migrație și Azil al Ministerului Afacerilor Interne, persoană terță Serviciul de Informație și Securitate, cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil, cu restituirea cauzei la rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Ala Cobăneanu

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Aliona Miron

Dosarul nr. 3ra-436/22
2-18192545-01-3ra-15042022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud. V. Dodon)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: A. Bostan, V. Negru, O. Cojocaru)

Î N C H E I E R E

26 octombrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Ala Cobăneanu
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Aliona Miron

examinând cererea depusă de avocatul Frumosu Nicolae, în interesele Galinei Tufekci, cu privire la examinarea în ședință publică a recursului depus de avocatul Frumosu Nicolae, în interesele Galinei Tufekci, împotriva deciziei din 21 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Galina Tufekci împotriva Biroului Migrație și Azil al Ministerului Afacerilor Interne, persoană terță Serviciul de Informație și Securitate, cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil,

c o n s t a t ă :

La 10 octombrie 2018, avocatul Vitalie Nagacevschi, în interesele reclamantei Galina Tufekci, a depus acțiune în procedura contenciosului administrativ împotriva Biroului Migrație și Azil al Ministerului Afacerilor Interne, persoană terță Serviciul de Informație și Securitate, cu privire la anularea actului administrativ.

Ulterior, avocatul Nicolae Frumosu, în interesele reclamantei Galina Tufekci, a depus cerere de concretizare a acțiunii prin care solicită anularea deciziei Biroului Migrație și Azil al Ministerului Afacerilor Interne nr. 68/18/DAI din 04 septembrie 2018 privind respingerea cererii de azil a lui Tufekci Mehmet Feridun și obligarea Biroului Migrație și Azil al Ministerului Afacerilor Interne de a emite decizie privind acordarea statutului de refugiat lui Tufekci Mehmet Feridun (f.d.26).

Prin hotărârea din 17 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea în ordinea contenciosului administrativ, depusă de Galina Tufekci împotriva Biroului Migrație și Azil al Ministerului Afacerilor Interne, persoană terță Serviciul de Informație și Securitate, cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil (f.d.133, 137-144, vol. I).

La 22 iulie 2020, avocatul Frumosu Nicolae, în interesele Galinei Tufekci, a depus apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea cererii de apel, casarea integrală a hotărârii din 17 iulie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii (f.d.134). Apelul motivat a fost depus la 13 octombrie 2020 (f.d.153). Cererile de apel nemotivat și motivat au fost depuse în termenii prevăzuți de lege.

Prin decizia din 21 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de avocatul Frumosu Nicolae, în interesele Galinei Tufekci și a fost menținută hotărârea din 17 iulie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani.

La 19 ianuarie 2022, avocatul Frumosu Nicolae, în interesele Galinei Tufekci, a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 21 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău. La 18 aprilie 2022 a fost prezentată motivarea recursului.

La 18 aprilie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului și terței persoane copia recursului depus de avocatul Frumosu Nicolae, în interesele Galinei Tufekci, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței.

Până la momentul examinării admisibilității cererii de recurs, intimatul și persoana terță vizată nu a făcut uz de dreptul procedural respectiv și nu au depus referință la recursul dedus judecării.

La 17 iunie 2022, prin intermediul poștei electronice, a fost recepționată o cerere de completare a recursului prin care s-a solicitat examinarea și soluționarea recursului în ședință de judecată, cu participarea părților, admiterea recursului, casarea integrală a deciziei din 21 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și emiterea unei noi decizii, prin care să se dispună: anularea deciziei Biroului Migrație și Azil nr. 68/18/DAI din 04 septembrie 2018 privind respingerea cererii de azil a lui Tufekci Mehmet Feridun; obligarea Biroului Migrație și Azil să emită o decizie privind acordarea statutului de refugiat lui Tufekci Mehmet Feridun.

Suplimentar, a comunicat că, la 09 iunie 2022, pe site-ul oficial al Biroului Migrație și Azil, a fost publicat un comunicat de presă referitor la deciziile autorității respective privind declararea ca fiind persoane indezirabile a profesorilor de origine turcă de la Liceul „Orizont”, dintre care făcea parte și Tufekci Mehmet Feridun. Potrivit comunicatului, Biroul Migrație și Azil al Ministerului Afacerilor Interne a revizuit actele administrative emise în privința cetățenilor turci, profesori în cadrul Liceului „Orizont”, ca urmare a Hotărârii CtEDO Ozdil și alții c. Republicii Moldova nr. 42305/18 din 11 iunie 2019. Astfel, în urma reexaminării actelor, coroborând circumstanțele de fapt și de drept, deciziile de declarare a străinilor ca persoane indezirabile, emise în privința cetățenilor Republicii Turce, au fost anulate. Respectiv, străinii menționați, au dreptul de a intra și de a se afla pe teritoriul Republicii Moldova, în conformitate cu prevederile Legii 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova. Hotărârea de a revoca deciziile de declarare a străinilor ca persoane indezirabile, este bazată pe executarea Hotărârii CtEDO Ozdil și alții c. Republicii Moldova nr. 42305/18 din 11 iunie 2019, Deciziilor nr. 1398 din martie 2021 și nr. 1419 din decembrie 2021 ale Comitetului Miniștrilor Consiliului Europei, Hotărârii Curții Constituționale nr.27 din 13 noiembrie 2020, Raportului special al Ombudsmanului privind rezultatele investigării din oficiu a cazului de îndepărtare a unui grup de cetățeni turci de pe

teritoriul Republicii Moldova la 06 septembrie 2018, publicat în aprilie 2020, precum și constatările organelor abilitate în revizuirea gradului de pericol social.”

Menționează că nu a primit din partea Biroului Migrație și Azil nici o altă confirmare a informațiilor indicate în comunicat.

Cu referire la aceste circumstanțe a invocat că Biroul Migrație și Azil a anulat inclusiv și decizia nr. 586 din 05 septembrie 2018 cu privire la declararea lui Tufekci Mehmet Feridun persoană indezirabilă pe teritoriul Republicii Moldova. Acest fapt presupune că autoritatea competentă a stabilit că Tufekci Mehmet Feridun nu prezintă/prezenta pericol pentru ordinea publică și securitatea națională. Prin urmare, decade și motivul pentru care lui Tufekci Mehmet Feridun i-a fost respinsă solicitarea de acordare a statutului de refugiat.

În consecință, consideră că decizia Biroului Migrație și Azil nr. 68/18/DAI din 04 septembrie 2018 este ilegală, iar Tufekci Mehmet Feridun îndeplinește toate condițiile pentru acordarea statutului de refugiat.

Prin încheierea din 22 iunie 2022 a Curții Supreme de Justiție, recursul depus de avocatul Frumosu Nicolae, în interesele Galinei Tufekci, a fost numit pentru examinare în complet de 5 judecători.

Cauza a fost numită spre examinare pentru 26 octombrie 2022.

Examinând temeiurile invocate în cererea cu privire la examinarea în ședință publică a recursului depus de avocatul Frumosu Nicolae, în interesele Galinei Tufekci, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, aceasta este neîntemeiată și urmează a fi respinsă, din motivele ce succed.

Conform art.247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, Curtea Supremă de Justiție poate decide citarea participanților la proces.

Colegiul lărgit notează că, invitarea participanților la proces, la Curtea Supremă de Justiție, la examinarea unei chestiuni, se impune doar în cazul în care se constată necesitatea expunerii de către participanți asupra problemelor invocate în cerere.

În speță, însă, argumentele invocate în cererea de recurs au fost dezbătute detaliat în cadrul ședințelor anterioare de judecată.

Din cele relatate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ lărgit al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, la caz, nu este oportună invitarea participanților la proces și audierea lor pe marginea argumentelor cuprinse în cerere.

Conform jurisprudenței de referință a Curții Europene pentru Drepturile Omului, procedurile care implică doar chestiuni de drept și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele art.6 din CtEDO, chiar dacă persoanei care a folosit calea de atac nu i s-a dat posibilitatea să prezinte personal probe în fața instanței. Mai mult, chiar dacă instanța ierarhic superioară are competența deplină de a examina atât chestiuni de drept, cât și de fapt, art.6 din CEDO nu garantează întotdeauna un drept la o ședință publică sau, dacă o ședință are loc, un drept de a fi prezent personal (*cauza Botten vs Norvegia din 19 februarie 1996*).

Din considerentele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, cererea depusă de avocatul Frumosu Nicolae, în interesele Galinei Tufekci, cu privire la examinarea în ședință publică a recursului depus de avocatul Frumosu Nicolae, în interesele Galinei Tufekci, împotriva deciziei din 21 decembrie 2021a Curții de Apel Chișinău, urmează a fi respinsă.

Conform art.230 și art.247 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se respinge cererea depusă de avocatul Frumosu Nicolae, în interesele Galinei Tufekci, cu privire la examinarea în ședință publică a recursului depus de avocatul Frumosu Nicolae, în interesele Galinei Tufekci, împotriva deciziei din 21 decembrie 2021a Curții de Apel Chișinău în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Galina Tufekci împotriva Biroului Migrație și Azil al Ministerului Afacerilor Interne, persoană terță Serviciul de Informație și Securitate, cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Ala Cobăneanu

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Aliona Miron